P7_TA(2014)0063

Uplatňování směrnice o nekalých obchodních praktikách

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. února 2014 o provádění směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách (2013/2116(INI))

(2017/C 093/05)

Evropský parlament,

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (směrnice o nekalých obchodních praktikách) ([1]),

— s ohledem na zprávu Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru pod názvem „První zpráva o uplatňování směrnice o nekalých obchodních praktikách“ (COM(2013)0139),

— s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru týkající se uplatňování směrnice o nekalých obchodních praktikách (COM(2013)0138),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele) ([2]),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 98/27/ES ze dne 19. května 1998 o žalobách na zdržení se jednání v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů ([3]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 13. ledna 2009 o provádění, uplatňování a prosazování směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a směrnice 2006/114/ES o klamavé a srovnávací reklamě ([4]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. prosince 2010 o dopadu reklamy na chování spotřebitelů ([5]) a následnou odpověď Komise přijatou dne 30. března 2011;

— s ohledem na studii pod názvem „Provádění a uplatňování směrnice o nekalých obchodních praktikách (2005/29/ES) a směrnice o klamavé a srovnávací reklamě (2006/114/ES)“, která byla vypracována na žádost Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů ([6]),

— s ohledem na článek 48 jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů a na stanovisko Výboru pro právní záležitosti (A7-0474/2013),

A. vzhledem k tomu, že spotřeba je jednou z hlavních hnacích sil růstu v Unii a že proto spotřebitelé hrají v evropské ekonomice významnou úlohu;

B. vzhledem k tomu, že ochrana spotřebitelů a jejích práv je jednou ze základních hodnot Unie;

C. vzhledem k tomu, že směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách je hlavním právním nástrojem Unie, neboť upravuje otázku klamavé reklamy a ostatních nekalých praktik při transakcích mezi podniky a spotřebiteli;

([1]) Úř. věst. L 149, 11.6.2005, s. 22.
([2]) Úř. věst. L 364, 9.12.2004, s. 1.
([3]) Úř. věst. L 166, 11.6.1998, s. 51.
([4]) Úř. věst. C 46 E, 24.2.2010, s. 26.
([5]) Úř. věst. C 169 E, 15.6.2012, s. 58.
([6]) IP/A/IMCO/NT/2008-16.

Úterý, 4. února 2014

D. vzhledem k tomu, že prostřednictvím takzvaného ustanovení o „vnitřním trhu“ je cílem směrnice zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitelů v celé Evropské unii, podpořit důvěru spotřebitelů k jednotnému trhu a zároveň zajistit podnikům důležitou právní jistotu spolu se snížením počtu překážek v přeshraničním obchodu;

E. vzhledem k tomu, že v jednotlivých členských státech existují výrazné rozdíly v provádění směrnice 2005/29/ES;

F. vzhledem k tomu, že dočasné odchylky, které členským státům umožňovaly nadále uplatňovat vnitrostátní předpisy stanovící více omezení nebo požadavků než samotná směrnice, a že prováděná ustanovení o minimální harmonizaci obsažená v dalších právních nástrojích EU pozbyla platnosti dne 12. června 2013;

G. vzhledem k tomu, že členské státy, které si to přejí, mohou rozšířit oblast působnosti směrnice na vztahy mezi podniky, a že tak k dnešnímu dni učinily pouze čtyři z nich;

H. vzhledem k tomu, že Evropská komise oznámila, že v blízké době navrhne přezkum směrnice 2006/114/ES o klamavé a srovnávací reklamě zaměřený na vztahy mezi podniky;

I. vzhledem k tomu, že rozvoj digitálního hospodářství a veškeré jeho technologické aplikace vyvolaly revoluci způsobů nakupování a způsobu, jímž podniky provádějí reklamu a prodávají zboží a služby;

J. vzhledem k tomu, že některé podniky, zejména malé, a také mnozí spotřebitelé si jsou dosud nedostatečně vědomi práv spotřebitelů v Evropě;

K. vzhledem k tomu, že je nutné posílit úlohu sdružení spotřebitelů a umožnit jim posílení jejich kapacit;

1. zdůrazňuje účinnost právních předpisů zavedených směrnicí i jejich význam pro zvýšení důvěry spotřebitelů a obchodníků vůči transakcím na vnitřním trhu (zejména pokud jde o přeshraniční transakce), pro zajištění větší právní jistoty podnikům a pro podporu vyšší ochrany spotřebitelů v Unii; zdůrazňuje, že odlišnosti v provádění směrnice by mohly zhoršit její účinnost;

2. lituje, že ačkoli cílem ustanovení směrnice 2006/114/ES je boj proti klamavým praktikám v reklamě v oblasti vztahů mezi podniky, některé z těchto praktik, zejména „podvody v katalozích firem“, nadále přetrvávají; bere na vědomí záměr Komise navrhnout v blízké době změnu směrnice 2006/114/ES zaměřenou na vztahy mezi podniky s cílem účinněji bojovat proti těmto praktikám; navrhuje, aby Komise v tomto kontextu zvážila přínos sestavení cílené černé listiny obchodních praktik, jež jsou za všech okolností považovány za nekalé, pro oblast vztahů mezi podniky v rámci směrnice 2006/114/ES, podobné již existujícímu seznamu pro směrnici 2005/29/ES; nepovažuje nicméně za vhodné, aby byla oblast působnosti směrnice 2005/29/ES týkající se vztahů mezi podniky a spotřebiteli v blízké době rozšířena na nekalé obchodní praktiky mezi podniky;

3. vyzývá Komisi, aby vyjasnila vztah mezi směrnicemi 2005/29/ES a 2006/114/ES s cílem zajistit vyšší úroveň ochrany všech hospodářských subjektů v Unii, zejména spotřebitelů a malých a středních podniků, před nepoctivými a nekalými praktikami, čímž by se posílila důvěra na vnitřním trhu;

4. domnívá se, že odchylky stanovené pro odvětví nemovitostí a finančních služeb jsou odůvodněné a že je vhodné je zachovat;

5. domnívá se, že v této fázi není vhodné rozšiřovat černou listinu v příloze I; vyzývá však Komisi, aby vytvořila seznam praktik označovaných vnitrostátními orgány jako nekalé ve smyslu obecných zásad směrnice, s cílem posoudit případnou vhodnost takového rozšíření v budoucnu;

6. konstatuje, že při některých formách transakcí mezi spotřebitelem a podnikem se mohou spotřebitelé stát obětí nekalých obchodních praktik, například pokud prodávají produkt obchodníkovi; vyzývá Komisi, aby problémy tohoto druhu prošetřila a v případě nutnosti prozkoumala možnosti cílených a praktických prostředků k nápravě, mezi něž patří mimo jiné flexibilnější výklad ustanovení směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách, a které by mohly být vyloženy v pokynech Komise k uplatňování této směrnice;

7. připomíná, že s platností od 12. června 2013 členské státy již nemohou zachovávat svá dosavadní ustanovení týkající se dočasných odchylek; vyzývá proto členské státy, aby co nejrychleji uvedly své předpisy do souladu se zněním směrnice; vyzývá zároveň Komisi, aby prováděla výzkum, jak členské státy směrnici transponují, zejména pokud jde o vnitrostátní zákazy, které nejsou zahrnuty v příloze I, a aby do dvou let přeložila Evropskému parlamentu a Radě novou komplexní zprávu o jejím provádění, která bude obsahovat zejména analýzu oblasti působnosti za účelem další harmonizace a zjednodušení právních předpisů Komise týkajících se ochrany spotřebitelů, a návrhy nezbytných opatření, která je zapotřebí přijmout na úrovni Společenství s cílem zajistit, aby byla zachována vysoká úroveň ochrany spotřebitele;

8. znovu zdůrazňuje význam a naprostou nezbytnost plného a jednotného uplatňování a odpovídajícího provádění směrnice ze strany členských států s cílem odstranit právní nejistotu a provozní nejasnosti týkající se podniků působících na přeshraniční úrovni; se znepokojením konstatuje, že v důsledku nesprávného provádění směrnice musela Komise v letech 2011 a 2012 v několika členských státech použít konzultační systém „EU Pilot"; vyzývá členské státy, aby na vnitrostátní úrovni podpořily vymáhání všemi dostupnými prostředky, zejména poskytnutím dostatečných prostředků; zdůrazňuje významnou úlohu posilování spolupráce mezi vnitrostátními orgány odpovědnými za provádění směrnice a také význam budování strukturovaného dialogu mezi veřejnými donucovacími orgány a dalšími zúčastněnými stranami, zejména sdruženími spotřebitelů;

9. konstatuje, že po uplynutí lhůty pro provádění směrnice v roce 2007 došlo k mnoha případům, kdy členské státy nesprávně prováděly nebo uplatňovaly klíčová ustanovení, zejména černou listinu zakázaných, klamavých a agresivních obchodních praktik; vyzývá proto Komisi, aby nadále pozorně sledovala uplatňování této směrnice a aby případně podávala žaloby na členské státy, které směrnici porušují, neprovádějí nebo řádně neuplatňují, v souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie; vyzývá Komisi zejména k tomu, aby bez prodlení vyjasnila dosud otevřené otázky týkající se konzultací zahájených v roce 2011, a to buď ukončením řízení o nesplnění povinnosti nebo jejich postoupením Soudnímu dvoru;

10. podporuje přání Komise vypracovat seznam ukazatelů pro posouzení účinnosti mechanismu, jímž členské státy směrnici provádějí;

11. vítá skutečnost, že od okamžiku provedení směrnice v členských státech vzrostl počet přeshraničních nákupů; znovu nicméně připomíná, že posílená spolupráce a koordinace mezi Komisí a vnitrostátními orgány je zásadní pro podporu sbližování postupů při provádění a pro rychlou a účinnou reakci; konstatuje, že zvláštní pozornost by měla být věnována přeshraničním nákupům prostřednictvím internetu, zejména v případech, kdy internetové stránky porovnávající ceny nezveřejňují jasně identitu obchodníka, který stránku spravuje;

12. opětovně potvrzuje, že je důležité posilovat spolupráci mezi vnitrostátními orgány, které za uplatňování směrnice odpovídají, s cílem dosáhnout jejího plného uplatňování a řádného provádění ze strany členských států; vybízí v této souvislosti Komisi, aby přistoupila k podrobnému přezkumu oblasti působnosti, účinnosti a mechanismů fungování nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, k čemuž se zavázala do konce roku 2014; vítá s přihlédnutím k tomu nedávno zahájené veřejné konzultace Komise o přezkumu tohoto nařízení a skutečnost, že jsou tyto konzultace dostupné ve všech jazycích EU; vyzývá zúčastněné strany, aby se této konzultace zúčastnily;

13. zdůrazňuje užitečnost dozorových akcí (sweeps), které jsou prováděny v rámci nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, a vyzývá Komisi, aby tyto postupy rozvíjela a posilovala a aby rozšířila jejich působnost; naléhavě žádá Komisi, aby provedla syntézu zjištěných údajů, vytvořila seznam opatření, která Komise a členské státy přijaly v návaznosti na tyto postupy, a zveřejnila svou analýzu, přičemž by měla zohlednit nutnost zajistit důvěrnost některých citlivých informací, které jsou využívány v rámci soudních řízení na vnitrostátní úrovni; vyzývá Komisi, aby Evropskému parlamentu předložila zprávu o svých zjištěních a aby v případě potřeby navrhla další dodatečná opatření s cílem zlepšit fungování vnitřního trhu;

14. souhlasí s tím, že je třeba vynaložit další úsilí k přísnějšímu vymáhání směrnice o nekalých obchodních praktikách ve vztahu k zranitelným spotřebitelům;

15. vyjadřuje znepokojení nad nekalým způsobem, jakým mnozí obchodníci uplatňují vůči spotřebitelům nástroje kontroly a využívají internetové stránky porovnávající ceny, a nad střety zájmů při této činnosti; v této souvislosti kladně hodnotí rozhodnutí Komise prozkoumat možnosti, díky nimž by informace uváděné na internetových platformách byly pro spotřebitele přehlednější;

Úterý, 4. února 2014

16. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily řádné uplatňování směrnice o nekalých obchodních praktikách, zejména s ohledem na zavádějící „skryté“ reklamy na internetu ve formě komentářů na sociálních sítích, fórech či blozích, jež zdánlivě pocházejí od samotných spotřebitelů, ačkoli ve skutečnosti se jedná o zprávy komerční nebo reklamní povahy přímo či nepřímo vytvářené nebo financované hospodářskými subjekty; trvá na tom, že takovéto praktiky mají zničující vliv na důvěru spotřebitelů a pravidla hospodářské soutěže; vyzývá členské státy, aby přijaly vhodná opatření, kterými by zabránily dalšímu rozvoji těchto praktik, včetně zahájení informačních kampaní zaměřených na varování spotřebitelů před těmito „skrytými“ formami reklamy, nebo podpory zavádění pozorovatelů či moderátorů internetových fór, kteří by byli za tímto účelem vyškoleni a poučeni o nebezpečích „skryté“ reklamy;

17. zdůrazňuje, že v souvislosti s rychlým šířením reklam přes internet je třeba vyvinout vhodnou metodu dohledu nad ochranou zranitelných kategorií osob, obzvláště dětí, a nad přístupem inzerentů k těmto osobám;

18. vyjadřuje politování nad tím, že bez ohledu na stávající právní předpisy EU týkající se cen v letecké dopravě a na dozorovou akci (sweep) provedenou v roce 2007 v rámci nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, která se zaměřila na webové stránky zajišťující prodej letenek, jsou spotřebitelé v tomto odvětví nadále oběťmi mnoha klamavých praktik, mezi něž patří případy, kdy při rezervaci prostřednictvím internetu nejsou do ceny zahrnovány nevyhnutelné náklady, například přirážky za platbu kreditní nebo debetní kartou; je znepokojen vzrůstajícím počtem stížností uživatelů internetových stránek sloužících k on-line prodeji letenek, kteří se stali obětí tzv. sledování IP adresy, jež slouží ke zjištění počtu spojení uskutečněných přes stejnou IP adresu jednotlivými uživateli internetu a k umělému zvyšování ceny zboží na základě zájmu, který uživatel projevil dalším podobným vyhledáním; vyzývá Komisi, aby prověřila, jak často se používá tento postup, který vede k nekalé hospodářské soutěži a představuje zneužití osobních údajů uživatelů, a aby popřípadě navrhla vhodné právní předpisy k ochraně zájmů spotřebitele;

19. domnívá se, že sankce uvalené při nedodržování směrnice by nikdy neměly být nižší než zisk plynoucí z praktiky, která je považována za nekalou či klamavou; připomíná členským státům, že podle ustanovení směrnice musí být sankce účinné, přiměřené a odrazující; žádá Komisi, aby shromažďovala a analyzovala údaje o sankcích a o účinnosti režimů vymáhání právních předpisů uplatňovaných členskými státy, zejména s ohledem na složitost a délku vynucovacích řízení; vyzývá Komisi, aby Evropskému parlamentu poskytla výsledky těchto analýz;

20. vítá, že se Komise snaží pomáhat členským státům s provedením a uplatňováním směrnice;

21. vítá skutečnost, že Komise vytvořila databázi vnitrostátních právních předpisů a judikatury týkající se nekalých obchodních praktik, a uznává užitečnost této databáze pro doplňování informací, jež jsou k dispozici spotřebitelům; lituje, že databáze je k dispozici pouze v angličtině; žádá Komisi, aby postupně zvyšovala počet jazyků, v nichž bude databáze k dispozici, a aby rozvíjela povědomí o této databázi, zejména u hospodářských subjektů; vyzývá Komisi, aby zvážila rovněž další nástroje ke zvýšení informovanosti MSP s ohledem na nekalé obchodní praktiky;

22. zdůrazňuje význam pokynů, které Komise vytvořila s cílem napomoci uplatňování směrnice; vítá záměr Komise provést do roku 2014 přezkum tohoto dokumentu; vybízí Komisi, aby pracovala transparentně a prováděla během tohoto procesu široké konzultace se zúčastněnými stranami; vyzývá Komisi, aby tento dokument v budoucnu i nadále velmi pravidelně aktualizovala a vyjasňovala; vyzývá členské státy, aby z těchto pokynů co nejvíce vycházely a aby si vyměňovaly osvědčené postupy o jeho provádění; vyzývá Komisi, aby předložila hodnocení problémů s výkladem a prováděním, s nimiž se vnitrostátní orgány a zúčastněné strany pravidelně setkávají při provádění ustanovení této směrnice, s cílem posoudit, které aspekty pokynů je zapotřebí zlepšit;

23. zdůrazňuje, že ze zásady maximální harmonizace stanovené směrnicí vyplývá, že vnitrostátní předpisy nemohou zavést přísnější opatření, než jsou opatření stanovená v této směrnici; zdůrazňuje, že podle výkladu Soudního dvora znamená tato zásada požadavek, aby spojené prodeje a další obchodní propagační akce, které Soud projednává jako nekalé obchodní praktiky a které nejsou uvedeny na černé listině v příloze I, mohly být zakázány pouze případ od případu; zdůrazňuje, že z důvodů právní jistoty a s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele by Komise měla v rámci svého přezkumu pokynů upřesnit, v kterých konkrétních případech by měly být spojené prodeje a další obchodní propagační akce považovány za nelegální; vyzývá také Komisi, aby zvážila nezbytnost nového legislativního návrhu o obchodních propagačních akcích;

24. zdůrazňuje, že používání falešných environmentálních tvrzení je nekalá praktika, jejíž využívání narůstá; vybízí Komisi, aby rozšířila část pokynů věnovanou této praktice s cílem vyjasnit uplatňování směrnice na hospodářské subjekty; zároveň vyzývá Komisi, aby přezkoumala iniciativy, které může přijmout s cílem zvýšit ochranu spotřebitelů proti těmto praktikám;

25. vyzývá Komisi a členské státy, aby zvyšovaly informovanost podniků o právech spotřebitele s cílem prosazovat lepší dodržování těchto práv ze strany hospodářských subjektů;

26. připomíná, že mnozí spotřebitelé se žádostí o nápravu váhají, pokud jim připadá, že částka, o niž se jedná, není příliš vysoká; zdůrazňuje, že je nutné dále zvyšovat povědomí spotřebitelů o podpoře, kterou jim mohou poskytnout jak sdružení spotřebitelů, tak síť evropských spotřebitelských center. zdůrazňuje význam organizací spotřebitelů při zvyšování povědomí o stávajících nekalých obchodních praktikách v rámci preventivního opatření a o jejich úloze při pomoci obětem nekalých praktik, což spotřebitelům umožní řádné uplatňování jejich práv; vyzývá ke koordinovaným akcím organizací spotřebitelů na vnitrostátní a evropské úrovni, do nichž se zapojí i vnitrostátní orgány a Komise;

27. zdůrazňuje, že pro spotřebitele je důležité, aby mohli využívat účinné, rychlé a nepříliš nákladné opravné prostředky; žádá v této souvislosti, aby členské státy plně prováděly směrnici o alternativním řešení sporů a mimosoudním řešení sporů on-line;

28. zdůrazňuje význam mechanismů kolektivního odškodnění pro spotřebitele a vítá nedávno zveřejněné doporučení Komise C(2013)3539 a její sdělení COM(2013)0401; souhlasí, že vytvoření horizontálního rámce pro kolektivní odškodnění by zabránilo riziku nekoordinovaných specificky odvětvových iniciativ EU; vyzývá členské státy, aby se řídily doporučeními Komise pro zavedení horizontálních společných zásad, jejichž provádění v členských státech by sloužilo k posouzení, zda jsou zapotřebí další opatření včetně legislativní iniciativy, zejména pro přeshraniční případy; připomíná, že žádný z různých přístupů ke kolektivnímu odškodnění nesmí vytvářet jakékoli ekonomické pobídky vedoucí ke zneužívání skupinových žalob a že by součástí všech těchto přístupů měla být patřičná ochranná opatření umožňující zabránit neoprávněným nárokům;

29. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.